

Samråds- och informationsmöten gällande uppdateringen av vattenåtgärdsprogram och förvaltningsplan för Åland

Jordbruksmöte den 23 maj 2013

Kl 9.30-10.30 i Utbådan

Närvarande: Sölve Högman, Leila Lindström och Cecilia Åsgård från jordbruksbyrån samt Susanne Vävare från miljöbyrån.

Undertecknad från miljöbyrån genomförde en kort introduktion och bad sedan jordbruksbyrån berätta om deras planer rent generellt när det gäller vattenförbättrande åtgärder och om framåtskridandet av LBU-programmet.

Sölve Högman berättade att de arbetar med en hållbar användning av växtskyddsmedel, vilket kommer att innebära begränsningar av användningen, vilket är bra för vattenmiljön. Det handlingsprogram som de har tagit fram är främst av utbildningskaraktär.

Sölve berättade även att LBU-programmet för den nya program perioden snart ska ut på remiss. Ifall den antas kommer nivån och kraven på miljöstöden att höjas. Det handlar då om mer riktade stöd som är effektinriktade. Bland annat ska åtgärder genomföras i områden där de gör störst nytta. Information är också viktig. Medel kommer att avsättas för skyddszoner och våtmarkslösningar. Inom Leader kommer att det bli en tydligare miljöinriktning och där kan det finnas möjlighet att bekosta olika åtgärder. Det är också viktigt att näringen engagerar sig och saker utförs i ett underifrånperspektiv. Det är bra ifall ÅPF är mer engagerade i Leader.

Sedan fördes en kort diskussion om uppdateringen av åtgärdsprogrammet och på förslag på nya åtgärder som skulle kunna genomföras inom ett Central Baltic-projekt. Jordbruksbyrån ställde sig försiktigt positiva till vara delaktiga i en ev förlängning av JOBWAB. De har begränsat med tid och resurser, men är intresserade. Framförallt är de intresserade av modeller för att kunna följa belastningen och vilka effekter olika åtgärder kan medföra. Ifall modellutveckling skulle ingå som ett arbetspaket i JOBWAB så kan de tänka sig att bidra med en del medel ifall modellen utformas så att jordbruksbyrån kan få användning av den på bästa sätt.

Eftersom vattenåtgärdsprogrammet måste uppdateras så kommer miljöbyrån behöva bolla texter och idéer med jordbruksbyrån framöver. Mötet avslutades med att vi kom överens om att hålla varandra uppdaterade om olika saker som är på gång.

Skogsbruksmöte den 30 maj 2013

Kl 9.30-10.15 i Utbådan.

Närvarande: Mikael Sandvik och Henrik Pettersson från skogsbruksbyrån samt Susanne Vävare från miljöbyrån.

Efter en kort introduktion om det kommande arbetet med uppdateringen av vattenåtgärdsprogrammet påbörjades diskussionen med att deltagarna från skogsbruksbyrån berättade om vad som sker inom skogsbruket.

Mikael Sandvik berättade att det är dags att förnya certifieringen (PEFC) och då sker samtidigt en översyn av kriterierna. Detta genomförs vart 5:e år. Det konstaterades att det redan idag finns bra kriterier för vattenskydd.

Det finns två olika certifieringssystem som kan vara aktuella för Åland, dels det nuvarande (PEFC) och dels FSC. Det är upp till Ålands skogsvårdsförening att välja certifieringssystem.

Henrik Pettersson informerade om att kraven vid stränder är högre på Åland, än de som finns i certifieringskriterierna.

Ett önskemål från skogsbruksbyråns sida vore att kunna utföra mer forskningsinriktade insatser på Åland för att kunna göra en bättre bedömning om vilka åtgärder som kan vara vettiga genom att mäta effekterna.

Undertecknad från miljöbyrån berättade lite om planerna för en ev förlängning av JOBWAB och hur man skulle kunna konstruera olika arbetspaket med åtgärder för vattenmiljön inom det.

Mötet avslutades med en kort redogörelse för vad som kommer att ske vid uppdateringen av vattenåtgärdsprogrammet.

Möte med fiskodlare/-representanter den 6 juni 2013

Kl. 9.30 – ca 11.30 i Utbådan

Närvarande: Olof Karlsson Ålands Fiskförädling AB, Olof Lerche RAISOAGRO, Pia Lindberg och Rosita Broström Ålands fiskodlarförening, Petra Granholm miljöbyrån/fiskeribyran, Teresa Lindholm och Susanne Vävare från miljöbyrån.

Efter en kort introduktion om uppdateringen av vattenåtgärdsprogram och förvaltningsplan vidtog diskussionen. Bland annat diskuterades problematiken med kryssningsfartyg och tvättmedel innehållande fosfater samt vikten av internationellt samarbete.

Petra Granholm berättade mer noggrant om AQUABEST och den pilotstudie som Åland deltar i. En viktig komponent i det hela är de Runda Bordssamtal som förs med utgångspunkt från att kretsloppsfoder eventuellt kan ge en möjlighet till expansion i Östersjön. Vid nästa Runda Bordssamtal den 19 juni ska man försöka enas om definitionen av kretsloppsfoder.

Petra redogjorde även för vattenbruksstrategin, där medel från Havs- och fiskerifonden ingår. Där är arbetet försenat, men Åland arbetar vidare med utgångspunkt från bland annat genomförandeplanen. Petra gav även en kort introduktion om förslaget till havsplaneringsdirektiv och vad det innebär med integrerad kustzonsförvaltning.

Dessutom diskuterades upplägget för en lokaliseringsplan med utgångspunkt från BEVIS-modellen samt off shore-odlingar. Lagändring behövs och utgångspunkten är att utnyttja LR:s allmänna vatten för att placera odlingarna där utsläppen ger minst påverkan. Den åländska strategin går i korthet ut på att finna bästa platsen för fiskodlingar och på att ta råvaran från Östersjön för att genom kretslopp minska belastningen.

Dessutom diskuterades fördelarna med kretsloppsfoder då man ju inte tar näring utifrån, dvs fiskolja från fisk fiskade i andra hav. Samt att man för bort en del dioxin, då det ju tvättas bort från fisken som ska bli foder. Ytterligare ett påpekande är att det handlar ju inte bara om transporter utan även om matproduktion, fisk är ett av de mest effektiva sätten att producera proteinrik mat.

Teresa berättade om den modell för användning av kretsloppsfoder som hon och David arbetar med och hur de försöker anpassa den efter ÅMHM:s tillstånd och foderkoefficienter.

Rosita påpekade att det behövs incitament för att plocka upp näring i Östersjön. Strömming och vassbuk är inte en universallösning. Petra förtydligar att tanken med kretsloppsfoder är att man startar med strömming och vassbuk ur Östersjön eftersom det är tillgängligt nu, men att man samtidigt testar andra, potentiellt hållbarare, råvaror från Östersjöregionen, bl.a. musslor, mikrober och vegetabilier.

Dessutom fördes en diskussion om de stora förbättringar som gjorts inom branschen under en längre period (20:års period). Vi konstaterade även att det har varit många diskussioner mellan näring och miljö i samband med att samrådsrapporten togs fram som ett resultat av det vattenåtgärdsprogram som nu ska uppdateras. I det programmet låg det en stor fokus på vattenbruket. Aquabest påbörjades efter att samrådsrapporten tagits fram och i nuläget pågår utvecklingsarbete och givande samrådsdiskussioner inom och utanför Aquabestprojektet.

Lerche påpekade att det är LR som har bollen angående kretsloppsfoder och att det för foderproducenten innebär bekymmer och kostnader för att få det hela att fungera. Det vore önskvärt med ett pilotprojekt där incitamentet för att använda kretsloppsfoder skulle testas. Eftersom intresse för att köpa/skaffa ett specifikt fiskmjöl endast finns ifall det finns ett mervärde för kunden.

Lerche anser att det viktigaste måste vara att ett foder är så bra som möjligt för miljön ur belastningssynpunkt. Därför borde man begränsa fodret till en max fosforhalt eller max-utsläpp/producerat kg.

Lerche redogjorde för strategin för fiskfoder idag, vilket är att försöka begränsa fisk in-fisk ut-kvoten till 1. Dessutom presenterades hur ett optimalt fiskfoder måste vara sammansatt. Det behövs en viss procent fosfor i fodret och normalt fiskmjöl innehåller en fosforhalt av ca 2- 2,6 % och tillväxtfodret för stora fiskar +500 gram (7 mm) innehåller endast 0,7 %.

Råvaror idag är också mer vegetabiliska än marina. Ett sätt att minska fosforbelastningen är att använda mindre mängd fiskmjöl. Lerche berättade också om spårbarheten på fiskfoder.

Några allmänna slutsatser:

Kretsloppsfoder är bra ur en hållbarhetssynpunkt då man inte har långväga transporter av fisk/fiskolja fångad i hav långt bort.

Man för bort dioxiner ur systemet, eftersom råvaran från Östersjön måste "tvättas".

Det är inte optimalt ur belastningssynpunkt om inte fodret är balanserat. Man måste ta hänsyn till att en mindre mängd fiskmjöl ger en lägre belastning. Så ett kretsloppsfoder baserat på Östersjöfisk får inte innehålla alltför stor mängd fiskmjöl.

Det finns med andra ord många aspekter att tänka på, förutom att kvoterna av fisk i Östersjön måste räcka till.

Susanne avslutade med att berätta att vattenåtgärdsprogram och förvaltningsplanen ska ut på en remissrunda under 2014 och att saker som kommer fram vid samråden kommer att delges till landskapsregeringen. Det finns möjligheter att inkomma med synpunkter både under 2014 och innan vattenåtgärdsprogrammet fastslås i slutet av 2015.

Möte med fiskeribrån den 10 juni 2013

Kl. 9.30-10.30 i Båtskären

Närvarande: Jenny Eklund-Melander, Stefan Lindqvist, Tom Karlsson, och Kaj Ådjers från fiskeribrån samt Mikael Wennström och Susanne Vävare från miljöbrån.

Mötet påbörjades med en kort introduktion om uppdateringen av vattenåtgärdsprogrammet och förvaltningsplanen, samt av arbetet som skett sedan det förra programmet och planen togs fram. Därefter vidtog en diskussion om indelningen av Lumparn och klassgränser, eftersom Lumparn förefaller vara mer av en mellanskärgård än en innerskärgård. Mikael redogjorde för hur indelningen skedde under 2006-2007. Statusklassningen styrs bland annat av indelningen samt de referensvärden och klassgränser som tagits fram.

En viktig fråga som fiskeribrån lyfte var: "Om vi skulle ingå i det finländska systemet skulle det då se likadant ut?" Finns det likadana fjärdar i Finland? Det är viktigt att det inte blir några skarpa gränser mot Finland och att värdena är jämförbara. Fiskeribrån önskade även en karta som visar de faktiska värdena, i mikrogram /l osv, så att man kunde jämföra den med statusklassningens målvärden.

Miljöbrån berättade att det pågår ett arbete med att se över referensvärdena och att även Lumparns indelning ska ses över. Arbetet kommer att utföras av Tony Cederberg från Husö biologiska station, då han redan befinner sig i en dialog med Finland avseende klassificeringen.

Vi konstaterade även att mycket arbete skett gällande vattenbruket sedan vattenåtgärdsprogrammet fastslogs 2009 och att resultaten från AQUABEST kommer att vara viktiga samband med revideringen. Dock ställdes frågan ifall AQUABEST kommer att generera fakta som kan användas, vilket återstår att se. Projektet avslutas i mars 2014.

Avslutningsvis nämnde miljöbrån att vi behöver bolla texter med fiskeribrån i samband med uppdateringen av vattenåtgärdsprogrammet och att de sedan kan ge ytterligare input i den remissrunda som påbörjas 2014.

Möte med museibrån den 13 juni 2013

Kl. 9.30-10.30 i Utbådan

Närvarande: Elisabeth Palamarz och Susanne Vävare.

Susanne Vävare informerade om uppdateringen av vattenåtgärdsprogrammet och – förvaltningsplanen, samt att dessa ska ut på remiss under 2014. Museibrån kommer då att ha möjlighet att komma med olika synpunkter samt med förslag på åtgärder.

Under mötet diskuterade vi den problematik som finns med småskaliga muddringar där anmälningsplikt saknas, samt behovet av planering och lokaliseringstyrning.

Vi diskuterade även principer för förvaltning av landskapets egendom. Landskapsregeringen (landskapsstyrelsen) antog 20.8.1992 ett viktigt principbeslut, vilket alltid borde följas. Utöver detta ansåg Elisabeth att landskapsregeringen inom förvaltningen av egna fastigheter alltid borde följa en gyllene regel; nämligen att vara en förebild och endast bygga och exploatera med utgångspunkt från miljöbevarandeaspekter. Som exempel nämnde Elisabeth vikten av att:

- beakta muddringsbegränsningar för att bevara värdefulla undervattensmiljöer,
- undvika impregnerat virke då dessa oftast innehåller substanser som är direkt skadliga ur både miljö- och hälsosynpunkt¹[1]. Det finns miljövänliga alternativ som t.ex. lärkträ och kärnvirke.
- I så stor utsträckning som möjligt bör naturliga material och miljövänliga alternativ användas inom förvaltningen.
- Sätta miljöhållbarhet i fokus i alla sina beslut som gäller både egna och andras samhällsutvecklings- och exploateringsprojekt.

Mötet avslutades med att vi skulle hålla varandra uppdaterade om olika saker som är på gång och att vi på miljöbyrån ser fram emot museibyråns skriftliga synpunkter i samband med remissrundan.

Möte med ÅMHM den 19 september 2013

Kl. 9.30-11.00 i Utbådan

Närvarande: Mikael Stjärnfelt och Magnus Eriksson från ÅMHM samt Mikael Wennström (delvis) och Susanne Vävare från miljöbyrån.

Mikael började med att berätta om vårt behov av att utveckla vår nuvarande belastningsmodell. Detta ledde sedan över till en kort diskussion om klassificeringen.

Sedan diskuterade vi att det finns ett behov av att utveckla ett samarbete mellan ÅMHM, jordbruksbyrån och miljöbyrån för att diskutera gemensamma problem. En viktig frågeställning är: Vad har vi för lagstöd och vad kan vi genomföra idag? Det skulle behövas en samlad paketlösning - en handledning - med information om vad som gäller för jord- och skogsbruk och enligt miljöbyrån. Sedan kan informationsträffar hållas för olika verksamhetsutövare.

En mycket viktig fråga är skyddet av vårt dricksvatten. ÅMHM påpekade vikten av att upprätta skyddsområden för att förebygga skador och där måste de vattentäkter som idag saknar skydd prioriteras i första hand.

ÅMHM påpekade bland annat problemet gällande muddringar i skyddsvärda vikar och att det saknas ett ordentligt skydd för viktiga biotoper och fisk i samband med det. Muddringslagstiftningen borde ses över med ett specifikt utpekande av värdefulla vikar och fiskelekplatser.

Överlag borde lagstiftningen ses över och där det hänvisas till att LR ska ta fram anvisningar så borde det göras så att ÅMHH får skarpare verktyg att arbeta med. ÅMHH lämnade in nedanstående lista med förslag på åtgärder.

ÅMHH:s förslag på åtgärder till nya förvaltningsplanen och åtgärdsprogrammet enligt vattendirektivet.

Rent generellt har Ålands landskapsregering alla möjligheter att styra utvecklingen mot en god vattenkvalitet genom att anta lagar, förordningar och föreskrifter inom de viktiga områdena som påverkar vattenmiljön.

Förslag jordbruk;

- Ändra så att man inte måste vara jordbrukare för att få stöd för anläggande av våtmark
- I vattenskyddsområden ska intelligenta skyddszoner inrättas
- Kontrollera att skyddszoner mot vatten är tillräckliga

Förslag skogsbruk;

- Skyddszonerna vid avverkning mot vatten är för smala och verkar endast som en kosmetisk barriär utan någon direkt renande funktion vid ett kalhygge!

Förslag bosättning/avlopp;

- LR borde i mycket större utsträckning utnyttja möjligheten att använda föreskrifter där det framgår vad som ska gälla inom olika sakområden t.ex. avlopp, bräddning och pumpstationer inom skyddsområden.
- Riktvärden för dagvatten.

Förslag bosättning/dricksvatten;

- Samtliga ytvattentäkter ska ha ett avgränsat vattenskyddsområde där tydliga regleringar av verksamheter finns nedtecknade senast 2021.
- Även potentiella vattentäkter t.ex. Kyrksundet/Vargsundet/Åsgårda träsk borde få en skyddsstatus/skyddsområde.
- Viktiga grundvattenområden med stora brunnar (461/2000) och beredskapsbrunnar ska ha skyddsplaner/skyddsområde.
- Viktiga potentiella grundvattenområden för framtida bruk behöver få ökad skyddsstatus genom skyddsplan/skyddsområde.
- Ett utvecklat samarbete över myndighetsgränserna när det gäller information och tillsyn i vattenskyddsområden är ett måste för att långsiktigt säkra dem.
- Inget strandbete bör få ske vid ytvattentäkter.

Förslag biologisk mångfald;

- LR måste ta fram lagstiftning, förordning eller föreskrifter för grunda vikar, det räcker inte att trycka en broschyr om man vill göra förändringar.
- Identifierade natura 2000 områden försvinner idag då de inte har något skydd i lag.

Förslag fiskodlingar;

- Konkreta åtgärder för fiskodling finns i Nordiska Ministerrådets rapport BAT for fiskeopdraet i Norden (2013:529) under Marine referenceanlaegg 13.1.
- Dessutom kan det konstateras att LR inte är i närheten av de mål de ställt upp till 2013 för bl.a. landbaserad fiskodling, fiskfoder etc.

Möte med ÅPF, hushållningssällskapet, skogsvårdsförbundet den 26.9.2013

Kl. 9.30-12.15 i Utbådan

Närvarande: Mikael Wennström och Susanne Vävare från miljöbyrån. Hans Knutsson, Torbjörn Björkman, Mikael Berglund, Joachim Regårdh, Henry Lindström, Jan Salmén och Tina Bäckman-Hägglund från ovan nämnda organisationer/föreningar.

Mikael hälsade alla välkomna och introducerade mötet. Susanne berättade om vad som har hänt sedan sist och vad som är på gång avseende den uppdatering som måste göras enligt vattendirektivet vart 6:e år.

En belastningsdiskussion vidtog med många frågor om klassificeringen och belastningen. Mikael W visade då tabeller och diagram från 2004 som visade belastningen för olika verksamheter inom olika delavrinningsområden på Åland. Mikael W visade även SMHI:s Hype-modell som tagits fram för att åskådliggöra belastningen från olika verksamheter, enligt vattendirektivet. Miljöbyrån berättade om planerna att utveckla vår nuvarande belastningsmodell. En diskussion om bakgrundsbelastning vidtog.

Fakta som tagit fram för ett syfte kan användas av media på ett missvisande sätt så att en verksamhet skadas. Det finns flera exempel på det. Vi konstaterade att det är bättre att föregå media i olika nyheter, samt att det kan vara bra att lyfta goda exempel i ett tidigt skede, på eget initiativ. Dessutom måste personer som uttalar sig/citeras i tidningen alltid kräva att få läsa artikeln innan den publiceras, eftersom missuppfattningar ofta uppstår och för att rätta till faktafel.

Henry Lindström påpekade att det är alltför stor fokus på jordbrukets belastning i vattenåtgärdsprogrammet. Rubriken avseende Sjöfart och oljeskydd behöver ändras. Henry påpekade dessutom att jordbruket är en lika viktig näring på Åland som sjöfarten.

Problematiken med utkörningstider lyftes. Gödslingstiderna är inte anpassade efter verkligheten.

Mikael W delade ut ett dokument med förslag på eventuella samarbetsprojekt med ÅPF/hushållningssällskapet/jordbrukare och ÅLR. Han påpekade att miljöåtgärder kan beaktas inom LBU-programmet, eller via andra sätt. Det gäller att hitta WIN-WIN-åtgärder.

Därefter vidtog en diskussion om eventuella samarbetsprojekt, som tex inspirationspaket och lokal samverkan.

Det konstaterades att ökade kostnader tar bort all inspiration.

Olika projekt och insatser har varit svåra, eller för dyra att genomföra. Lokal miljö med våtmarksprojekt ansågs för dyr att genomföra. Greppa Näringen-konceptet med växtnärbalanser föll pga av ointresse och omstruktureringar.

Miljöbyrån informerade om det öppna JOBWAB-möte som kommer att hållas den 30 oktober och lovade att skicka ut information om detta efter mötet. Dessutom gav miljöbyrån information om vattendagarna den 14-15 november, som också hålls öppna för alla intresserade.

Mötet avslutades med att vi bestämde oss för att hålla ett uppföljande möte i slutet av november. Miljöbyrån kommer att sammankalla till ett sådant möte.

Möte med vattenbolag den 3.10.2013

Kl. 9.30-10.40 i Utbådan

Närvarande: Susanne Vävare från miljöbyrån, samt Jouni Huhtala från VA-verket i Mariehamns stad, Johan Söderlund som representant från Bocknäs vatten, Runar Karlsson som representant för Tjenan vatten och Christian Nordas från Ålands vatten.

Efter en kort introduktion berättade var och en om sina erfarenheter gällande vattnens kvalitet och hur det sett ut i år jämfört med tidigare år. Vi konstaterade också att vattenförsörjning är en mycket viktig del, varför skydd måste prioriteras. Runar Karlsson påpekade att ett utökat skydd innebär kostnader i form av ersättningar.

Nordas berättade att Långsjöns status är måttlig och att åtgärder behöver vidtas. Det finns flera som är intresserade av vattenvård inom avrinningsområdet, så diskussioner pågår. Dessutom ser han det som viktigt att vattendomstolens föreskrifter om vattenskyddsområdet följs, liksom att en tillsyn sker. Under sommaren har en inventering av Långsjöns och Dalkarby träskers avrinningsområden skett. Nordas håller på att sammanställa en rapport. Under sommaren konstaterades det att regelverket för vattenskyddsområdet inte följs i många fall. Föreskrifterna följs inte i 90 % för de skyddsområden på 3 m som finns och där är varken bearbetning, gödsling eller användning av bekämpningsmedel tillåtet. Vävare kontrollerade föreskrifterna i efterhand och kunde då konstatera att vall + vallskörd är tillåtet. Det är oklart vem som idag ska ha tillsyn över de befintliga vattenskyddsområdena, då föreskrifterna omfattar olika verksamhetsområden som jordbruk, skogsbruk, avlopp och så skyddsdikeyna. Ansvarsfrågan måste redas ut, förslagsvis i en samverkansgrupp där såväl ÅMHM som övriga aktörer ingår. Susanne ska sammankalla till ett första möte inom kort.

Runar Karlsson önskade tillgång till mer långvariga trendanalyser för Toböle träsk.

Johan Söderlund berättade att i Lavsböle träsk var situationen i år bättre än förra året. I Lavsböle har de haft problem med mosdjur som täppt till filtren, men de har vidtagit åtgärder mot detta.

Susanne berättade att mer utökade analyser för sjöarna är på gång för perioden 2006-2012, då detta ska in i den uppdaterade förvaltningsplanen. Vattenbolagen kommer givetvis att få ta del av resultaten.

Jouni Huhtala berättade om deras pågående åtgärder för att hålla ledningsnäten i Mariehamn i skick. Då diskuterade vi även problematiken med den gamla ledning från 1968 som går under Självstyrelsegårdens parkering och Arken. Ifall det blir en läcka blir det kris. Ledningen behöver flyttas och det kostar uppskattningsvis 400 – 500 000. Visserligen är det Ålands vattenledning, men det är ÅLR som ansvarar för en flytt. Vid vattenläckan i garaget nyligen pumpades 100 m³ i timmen ut, men en stor brunn svalde det mesta ganska snabbt.

Samtliga närvarande berättade om vilket utslag förra årets stora nederbörd gav, vattenkvalitén försämrades. Överlag kan man se att vattenkvalitén försämrats långsamt, varför skydd måste prioriteras.

Runar Karlsson anser att man ska ge stöd där det blir absoluta begränsningar.

Nordas lyfte även problematiken med avloppen i vattenskyddsområdena. Kommunerna har inte full kontroll över dem. Avlopp nära dricksvattentäkter borde ovillkorligen anslutas till kommunala ledningsnät. Dessutom borde det ske en övervakning av oljecisterner. De borde vara invallade. Små deponier är också ett problem. Vad man odlar spelar roll. Specialodlingar nära dricksvattentäkter är ett bekymmer. Dessutom borde väl ÅLR informera om att skyddszoner ingår när mark utarrenderas för tex Grelsby kungsgård. Reglerna måste följas även vid arrende, även fast det är markägaren som fått betalt en gång i tiden. Tillsynen är mycket viktig. Vattenbolaget ansvarar för att informera sina abonnenter om vattenskyddsområdet.

Runar Karlsson ansåg att nya förättningar och zonindelningar borde utföras enligt samma principer som när de tidigare vattenskyddsområdena upprättades. Då var det Ålands vatten som betalade ut ersättning för skyddszonerna. Nordas informerade kort om beloppen.

Det konstaterades även att en ny skogslag är på gång i Finland. Det handlar om att byta system, så att man har mer blandskog. Skogen ska inte odlas som åkermark och sedan skördas genom kalhuggning. Dessa principer kommer säkerligen även att gälla på Åland så småningom.

Det konstaterades även att miljöstöden är viktiga då de ger effekter. Detta har vi kunnat se i tex dikesprovtagningar.

Runar Karlssons slutsatser: vi behöver skyddszoner runt våra sjöar och diken och det är bråttom. Tidsplanen bör vara 1-2 år. För det kan det behövas en budget.

Susanne konstaterade att ekonomin är ett problem. Var finns finansiering för olika åtgärder? Vissa möjligheter finns inom Central Baltic-projekt. Susanne avslutade mötet med att säga att inom kort ska en samarbetsgrupp sammankallas för att diskutera ansvarsfördelningen gällande tillsyn och att det planeras för att upprätta nya vattenskyddsområden.

Möte med intresseorganisationer och NGO:s den 10.10.2013

Kl. 9.30-10.40 i Utbådan

Närvarande: Susanne Vävare från miljöbyrån, Jessica Sundberg och Emil Johansson från Ålands Natur och Miljö samt Lotta Nummelin från Östersjöfonden.

Susanne berättade kort om vad som är på gång enligt vattendirektivet och att remissversioner ska skickas ut under 2014. Sedan kom vi in på en lång diskussion om visioner och vikten av långsiktigt arbete för att förbättra vattenkvalitén. Lotta Nummelin nämnde då Katrin Sjögrens Vision om Åland, om ett fosfor- och kväveneutralt Åland.

Lotta Nummelin berättade även att Ålandsbanken mycket gärna bidrar med miljöpengar till olika vattenförbättrande projekt. Åland skulle kunna ligga i framkant när det gäller innovationer.

Ålands Natur och Miljö berättade att de avser att samarbeta mer med Finlands Natur och Miljö när det gäller vattendirektivet. Jessica Sundberg berättade även om de planer de har för miljömärkt turism, sk Green Key. I ett dylikt projekt skulle även lokal, miljöcertifierad mat kunna ingå.

Vi kom även in på en diskussion om ekonomi och vilka åtgärder som kan genomföras. Där är det bra att delta i olika projekt med EU-finansiering.

Vi konstaterade även vikten av tillsynsarbete kopplat till miljön, samt uppföljning ifall regelverk inte följs. Emil Johansson konstaterade att om inte regelverket följs upp med olika sanktioner så är det ganska uddlöst.

Lotta Nummelin efterlyste samverkansgrupper som arbetar på lång sikt. Det skulle vara grupper liknande de vattenråd som finns tex i Sverige, eller de samverkansgrupper som finns gällande vattendirektivet i Finland. Vi diskuterade då lite om problematiken kring att få ihop människor och olika grupperingar på möten.

Susanne inbjöd Natur och Miljö samt Östersjöfonden att delta i diskussioner under 2014 gällande eventuellt framtida Central Baltic-projekt med koppling till smart vattenförvaltning i kustzonen. Vikten av att ha engagerade eldsjälur som projektledare diskuterades även. Hur ska vi inspirera människor på bästa sätt?

Avslutningsvis sammanfattade vi mötet med att poängtera vikten av att våga vara visionär samt att tänka långsiktigt. Åland skulle kunna vara ett föregångsland.

Susanne avslutade mötet med att inbjuda alla till Östersjöseminarierna den 30 oktober.

Vid tangentbordet, Susanne Vävare